

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám:	IV/ 0 2 8 5 0 - 0 / 2022	
Erkezett:	2022 DEC 05. 2022 DEC 15.	
Erkezés módja		
☐ POSTÁN	☒ @	EGYÉB:
Példány:	Melléklet:	Kezelőiroda:
1	3	

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti utca 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott dr. Palatics Edit ügyvéd

indítványozó meghatalmazott jogi képviselőjeként eljárva az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.713/2021/4. számú, valamint a Kúria Pfv.IV.20.333/2022/4. számú ítéletének Alaptörvény-ellenességét megállapítani és a hivatkozott ítéleteket megsemmisíteni szíveskedjék. A hivatkozott ítéletek sértik az indítványozónak az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében védett jóhírnévhez való jogát

I. Az Alkotmánybíróság eljárásának és az alkotmányjogi panasz feltételeinek megalapozása

1. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) és b) pontja alapján nyilatkozom, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja értelmében az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját, továbbá az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria sérelmezett ítélete egyedi ügyben, személyhez fűződő jog megsértése megállapítása iránti perben született, mely perben az indítványozó felperesként vett részt. Az indítványozó a Kúriához benyújtott felülvizsgálati kérelmével a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.

2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontja alapján nyilatkozom, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panasz útján kéri az Alkotmánybíróságtól a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.713/2021/4. számú és a Kúria Pfv.IV.20.333/2022/4. számú ítéletének vizsgálatát. A Kúria ítélete 2022. szeptember 14. napján kelt és az indítványozó jogi képviselője útján azt elektronikus úton, 2022. október 5. napján vette kézhez.
3. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pontja alapján nyilatkozom, hogy az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt, jóhírnév védelméhez fűződő jogát látja megsértennek az alább kifejtésre kerülő indokok alapján.
4. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában felvetett alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdések, hogy az ún. vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek jogi védelmének megállapításához milyen elhatárolási szempontokat kell figyelembe venni, azaz mi az a határvonal, amikor egy tény az abból levont értékítélthez való kapcsolódása folytán annak ún. vékony ténybeli alapját képezheti és amikor a tény már olyan távoli kapcsolatot mutat az értékítéllel, hogy közöttük jogi védelmet érdemlő összefüggés nem állapítható meg, illetve melyek a bíróság által vizsgálandó szempontok a sajtószertől elvárható gondosság kapcsán a sajtószabadság alapjogának gyakorlása során.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG
Ügyszám: [redacted]
Évesítés: 2020. DEC 12
Értékesítés módja: [redacted]
POSTAI [redacted]

II. A tényállás és az alkotmányjogi panaszra okot adó körülmények ismertetése

Indítványozó felperes [redacted] hírportál újságírójaként a 2016-2017-es években számos tényfeltáró cikket készített a [redacted] kerületet érintő különböző politikai, korrupciót feltételező visszaosságokkal kapcsolatban. A [redacted] kerület ekkor a [redacted] vezetése alatt állt, polgármestere [redacted] volt. [redacted] akkor még kerületi önkormányzati (ellenzéki) képviselőként több, az indítványozó által írt, [redacted] kapcsolatos cikkben megszólalt, mint forrás, mint interjúalany, ahogy sokan mások is, ellenzékiek és hatalmon lévők egyaránt, mivel az újságírók egyik alapvető eszköze a hatalom ellenőrzése során a képviselők megkeresése. A 2019. október 13. napján megtartott önkormányzati választáson a választópolgárok döntése értelmében a korábbi kormánypárti vezetésnek távoznia kellett az önkormányzat éléről, az új polgármester az ellenzéki [redacted] lett.

[redacted] Önkormányzatának polgármestereként a kerületi [redacted] című havi magazin főszerkesztői feladatainak ellátására pályázatot írt ki. A pályázat benyújtási határideje 2020. május 15. napján telt le.

A felperes indítványozó által kezdeményezett perben alperesként eljáró [redacted] által üzemeltett [redacted] honlapon 2020. május 16. napján, azaz a jelentkezési határidő leteltét követő napon „[redacted]” címmel cikk jelent meg. A cikk azt fejtegeti, hogy az indítványozó felperes nyeri el a [redacted] magazin meghirdetett főszerkesztői pozícióját, mivel [redacted] immár polgármesterként ezzel kívánja meghálálni, hogy az indítványozó újságírói munkássága eredményeként választották meg polgármesternek.

Az alperes fejtegetése azonban nem felelt meg a valóságnak, mivel az indítványozó nem nyújtott be pályázatot a főszerkesztői pozícióra, amiről az alperesnek a tőle elvárható gondosság tanúsítása esetén a cikk megjelenésekor már értesülnie kellett és így értelemszerűen az indítványozó nem is kapta meg a “zsíros állást”.

A cikk megjelenését követően először [redacted] cáfolta Facebook oldalán a cikk állításait, majd az indítványozó cáfolata is megjelent a [redacted] oldalon. Az alperesi cikk szerzője, [redacted] Facebook-posztban reagált [redacted] posztjára, amelyben azt írta, “elhiszem, hogy [redacted] jelenleg nincs a pályázók között...”. Ennek ellenére alperes a cikket nem módosította, olvasóit semmilyen módon nem tájékoztatta arról, hogy cikke valótlan információkat közölt.

A cikket jegyző újságíró a cikk megjelenését megelőzően sem az indítványozót, sem pedig [redacted] Önkormányzatát nem kereste meg, ahogy az [redacted] posztjából is kiderül.

2020. június 2-án [redacted] bejelentette, hogy [redacted] választották meg főszerkesztőnek.

A fenti előzményeket követően indítványozó keresetet terjesztett elő a Fővárosi Törvényszék előtt a jóhírneve megsértése, annak jogkövetkezményei megállapítása és sérelemdíj megfizetésére kötelezés iránt. A keresetlevélben az indítványozó felperes sérelmezte, hogy az alperes valótlanul állította, hogy zsíros állással fizeti ki [redacted] a felperest, hogy a felperes személyében már azelőtt megtalálták az új főszerkesztőt, mielőtt kiírták a pályázatot, hogy folytatódik a felperesnek a kifizetése [redacted] hogy ezzel a médiavezetői állással fizethetik ki (ti. [redacted]) az eddigi és jövőbeli szolgálataiért, hogy a felperes megszolgált a jutalmat, valamint hogy [redacted] a felperes főnöke.

Keresetlevelében előadta, hogy a cikkben közöltekkel szemben a valóság az, hogy a felperes a [redacted] újságírója, akinek tevékenysége [redacted] független, sem a múltban, sem a jelenben nem

végez olyan tevékenységet, amelyért [REDACTED] akár a főszerkesztői pozícióval, akár más módon ki kellene, ki kellett volna őt fizetnie, nem szolgált rá semmilyen jutalomra. Felperes újságírói munkájáért kizárólag a [REDACTED] kiadó [REDACTED] által fizetett munkadíjban részesül, más juttatásban, jutalomban más természetes személytől, jogi személytől vagy egyéb szervezettől nem részesül és nem részesült. Figyelemmel arra, hogy a felperes nem indult a főszerkesztői pozícióra kiírt pályázaton, személyében nem is találhatták meg a főszerkesztőt, nem is neki találták ki a pozíciót és különösen nem nyerhette meg a pályázatot. A felperes főnöke a munkáltatója, a [REDACTED], nem pedig [REDACTED].

Az alperes azzal, hogy azt állította, a [REDACTED] magazin főszerkesztői pozícióját a felperes számára hozták létre, a pályázatot neki írták ki, méghozzá azért, hogy ezzel a pozícióval fizesse ki [REDACTED] [REDACTED] mind a korábbi, mind a jövőbeli, [REDACTED] érdekében megírt cikkei miatt, egyúttal azt állította, hogy a felperes egy megvehető, hovatovább [REDACTED] által meg is vett újságíró. Az alperes azt állította, hogy a felperes a cikkeit [REDACTED] [REDACTED] érdekeinek megfelelően írja, ráadásul ellenszolgáltatásért cserébe, ami semmiképp sem egyeztethető össze az újságírói függetlenség és újságírói etika alapvető követelményével.

Az indítványozó felperes jogi álláspontja szerint az alperesi közlések nem tekinthetők véleménynyilvánításnak, mivel a véleménynyilvánítás ténybeli alapja hiányzik: a felperes nem indult a főszerkesztői pozícióra kiírt pályázaton, ebből következően azt sem nyerhette és nem részesülhet érte díjazásban, tehát az alperes nem tudta igazolni, hogy valós tényből okszerű következtetést vonhatott volna le. Mint ahogy azt sem tudta bizonyítani, hogy a felperest [REDACTED] vagy bárki más lefizette volna.

A felperes hangsúlyosan kiemelte, hogy az alperesi cikk a pályázati határidő letelte után jelent meg (amikorra alperesnek már lehetősége lett volna a tényleges helyzetről valós információt nyernie), tehát ebben az időpontban már nem lehetett helye annak a találgatásnak, hogy a felperes lehet a [REDACTED] Újság főszerkesztője, mivel az alperes feltételezés helyett az objektív valóságról tájékozódhatott, tájékoztatható volt. Felperes kiemelte továbbá, hogy az alperes jogsértésének felróhatóságát fokozta, hogy meg sem kísérelte valós információkról tájékoztatni olvasóit, hiszen ha korrekt, a valóságnak megfelelő cikket kívánt volna megjelentetni, akkor előzetesen akár a felperes, akár az Önkormányzat felé megkereséssel élhetett volna. Ennek elmaradása azonban a felperesi álláspont szerint nem jelenthet mást, mint hogy az alperes öncélúan, kizárólag a felperes lejáratására kívánt fókuszálni cikkével.

A Fővárosi Törvényszék 33.P.22.042/2020/19. számú ítéletével a keresetnek túlnyomó részt helyt adott. Indokolásában előadta, hogy a felperes nem vitásan közéleti szereplőnek minősül, ugyanakkor őt is megilleti a jóhírnév védelme, ami azt jelenti, hogy valótlan tényt állítani az ő esetében sem lehet. A vonatkozó bírói gyakorlat szerint nagyfokú törési kötelezettsége van a közszereplőnek, ez azonban akkor keletkezik, ha a közügyek vitatása során a valótlan tény állítója a tények felderítése során mindent megtett, és tényeket nem hamisított meg [36/1994. (VI.24.) AB határozat III.2. pont]. E körben az elsőfokú ítélet fontosnak tartotta kiemelni, hogy az alperesi cikk írója semmilyen módon nem kereste meg sem a [REDACTED] Önkormányzatot, sem pedig a felperest, ugyanakkor a neki küldött felperesi e-mail vonatkozásában, bár elismerte annak valóságtartalmát, az általa írt cikket nem módosította, semmilyen más módon azt helyre nem igazította. A 7/2014. (III.14.) számú AB határozatra, továbbá a 3240/2019. (X.17.) számú AB határozatra hivatkozva kiemelte, hogy a közéleti viták minél szabadabb folyásának biztosítása nem járhat teljesen igazolatlan, alaptalan, az adott személy jóhírnevét sértő tényállításokkal, márpedig az alperes által értékítéletekbe burkolt tényállítások alapján valótlan és a felperesre nézve negatív kijelentéseket tett, melyet még a közéleti viták során sem lehetséges közölni. Összefoglalva az elsőfokú ítélet a tényállást úgy ítélte meg, hogy az alperesi cikk által leírt és a felperest érintő közlések - bár azok feltételes módon születtek - a felperesre nézve valótlan tényállításnak minősülnek. Ugyanakkor értékítéletként sem állhatnak meg a helyüket, tekintettel arra, hogy a véleménynyilvánításhoz is szükséges egy vékony ténybeli alap,

amelyet nem az támaszt alá, hogy a felperes korábban hány cikket írt ██████████ ██████████ kapcsán, illetve az sem, hogy a korábbi cikkek miatt esetlen sajtó-helyreigazításra kötelezték. Az elsőfokú ítélet álláspontja szerint a vékony ténybeli alap igazolásához legalább azt kellett volna igazolni, hogy a felperes elindult a pályázaton, ilyen azonban nem történt.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla az I.Pf.20.713/2021/4. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. A másodfokú ítélet az elsőfokú ítélethez képest úgy ítélte meg a tényállást, hogy az alperes cikkírója összességében a két személy közötti korábbi, együttműködésnek tekintett kapcsolat alapján kialakított értékítéletét fogalmazta meg a felperes újságírói tevékenységéről. A sajtóanyag egyetlen részében sem állította tényként, hogy a felperes a kerületi polgármesterhez kapcsolódása miatt, korábbi újságírói tevékenységének eredményeként megkapta, vagy bizonyosan meg fogja kapni a főszerkesztői állást. A cikk a kerületi események, a polgármester kerületi irányítást átalakító tevékenysége és a felperes publikációi alapján találgatja a ██████████ újság főszerkesztőjének személyét, ezáltal is ██████████ vezetői tevékenységét bírálva. Egyben aggodalmát fejezi ki a kerületi sajtó jövőbeni egyoldalúvá alakításával kapcsolatban. Az ilyen tartalmú véleménynyilvánítást pedig a sajtótól elvitatni nem lehet. Az alperes cikkében megjelölt közlések – a közéletben nagy érdeklődésre számot tartó 2019 augusztusi előválasztást, majd 2019 októberi helyhatósági választást követően – a ██████████ kerület új, a korábbi polgármestertől eltérő pártállású vezetőjének kritikájának tekintendők. Ennek során az alperes több kerületi közügy említése mellett feltételezéseként utalt a helyi lap főszerkesztői állásának várományosaként a felperesre. Véleményének ténybeli alapjaként hivatkozott a felperes korábbi újságírói tevékenységére, ██████████ polgármestert érintő cikkeire. A felperes által kifogásolt közlések azonban – a cikk célja, tartalma, szövegösszefüggései és megfogalmazása alapján – nem tényként, hanem a kerületi eseményekből levont következtetésként, találgatás formájába öntött értékítéletként adta elő.

Kiemelte, hogy a sajtó számára közügyek esetében a véleménynyilvánítás szabadság lehetőségei még az átlagosnál is tágasabbak, terhére személyiségi jogsértés csak akkor állapítható meg, ha valós tényalap nélkül, pusztán lejárató szándékkal történik a közlése. Az alperes már korábban kialakult, negatív értékítéletét fenntartva a perbeli cikkben felelevenítette az általa ismert régebbi eseményeket (a felperes korábbi cikkei megírásának körülményeit). A cikk közéleti aktualitást hordoz, ezért az egyes közlések nem minősülnek öncélúnak sem. A felperes ugyanakkor azt az állítását, hogy a cikk megjelenésekor az alperesnek tudomása volt arról, hogy a felperes nem indult a pályázaton, semmivel nem támasztotta alá és arra a peradatokból sem lehetett következtetni. A felperes az őt érintő közüggyel kapcsolatban megfogalmazott, valós ténybeli alapokra helyezett, sarkos és éles hangvételű, de nem önkényes és indokolatlanul bántó véleményt – annak helyességétől vagy helytelenségétől függetlenül – túrni köteles.

A Kúria a Pfv.IV.20.333/2022/4. számú felülvizsgálati ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában rögzítette, hogy a Kúria megítélése szerint mindezen szempontok helyes érvényesítésével járt el a másodfokú bíróság, amikor a kifogásolt kifejezések vizsgálatát nem szűkítette le csupán a főszerkesztői pályázat ügyére, hanem a cikk tágabb összefüggéseit vizsgálta. Helytállóan állapította meg, hogy a cikk egészének lényegi tartalma a szóban forgó kerület új polgármestere tevékenységének erőteljes kritikája, amelynek része az önkormányzat lapja új főszerkesztőjének kiválasztására vonatkozó vélekedés. A kifogásolt kifejezések alapvetően a szerző véleményét fejezik ki, a főszerkesztői poszt betöltésének folyamatáról, a polgármester tevékenységének kritikája részeként. A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a kifejtett véleményt annak érték- és valóságtartalmától függetlenül védi, maga a véleménynyilvánítás lehetősége élvez jogi védelmet. Arra is helyesen következtetett a másodfokú bíróság, hogy az alperes nem lépte túl a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tágabb határait. Az önkormányzati újság főszerkesztői posztjának betöltése kérdésének az adott aktualitást, hogy a pályázat határideje a cikk megjelenését közvetlenül megelőzően lejárt.

A Kúria ítélete szerint az ítélezési gyakorlat szerint a vélemény kifejtésének jogszerűségét megalapozza az, ha a kifejtett vélemény legalábbis vékony ténybeli alappal rendelkezik. A jelen esetben ilyen vékony ténybeli alapnak minősül a pályázat kiírásának ténye, valamint az alperes által igazolt módon az a körülmény, hogy a felperes számos cikkben foglalkozott korábban az adott önkormányzat ügyeivel, a helyi parkolási rendszer működésével és annak anomáliáival, továbbá, hogy cikkeiben számos esetben megszólaltatta az akkor önkormányzati képviselőként működő jelenlegi polgármestert.

A Kúria korábbi ítéletében kimondta, hogy a közügyben történő, legalábbis vékony ténybeli alappal rendelkező találgatások, feltételezések is a szabad véleménynyilvánítás körébe tartozónak tekintendők, ezért jogi védelmet élveznek, ha nem sértik az emberi méltóság korlátozhatatlan belső magját (Pfv.IV.20.346/2022/4.). Ilyen körülmény a jelen esetben nem volt megállapítható. Helytállóan hivatkozott a másodfokú bíróság a Kúria Pfv.IV.20.849/2020/4. számú ítéletére, amely rögzítette, hogy a sajtó számára adott annak lehetősége, hogy a tudomására jutott tényekből, adatokból következtetéseket vonjon le és erről kifejtse véleményét.

Mindezekre figyelemmel a Kúria ítélete úgy ítélte meg, hogy a másodfokú bíróság helytállóan állapította meg a cikk egészére, összefüggéseire is figyelemmel, hogy valamennyi kifogásolt közlés véleménynek, értékítéletnek minősül, ezért nem alkalmas a felperes jóhírneve megsértésének megállapítására, így jogalap hiányában helytállóan változtatta meg az elsőfokú bíróság ítéletét és utasította el a keresetet.

III. A Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.713/2021/4. számú ítélete és a Kúria Pfv.IV.21.190/2018/6. számú ítélete az alábbiak szerint sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát:

Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése értelmében a mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése értelmében Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A (4) bekezdés kimondja, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

Az indítványozó álláspontja szerint az alább kifejtésre kerülő indokok szerint a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélete és a Kúria felülvizsgálati ítélete az indítványozó jóhírnév tiszteletben tartáshoz fűződő alapjogát sértik.

a) a vékony ténybeli alappal rendelkező értékítéletek kérdésköre

Az indítványozó alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként indítványozza annak alapjogi vizsgálatát, hogy az ún. vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek jogi védelmének megállapításához milyen elhatárolási szempontokat kell figyelembe vennie az eljáró bíróságnak, azaz mi az a határvonal, amikor egy tény az abból levont értékítélethez való kapcsolódása folytán annak ún. vékony ténybeli alapját képezheti és amikor a tény már olyan távoli kapcsolatot mutat az értékítélettel, hogy közöttük jogi védelmet érdemlő összefüggés nem állapítható meg

A Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélete és a Kúria felülvizsgálati ítélete az indítványozó által sérelmezett közlések kapcsán azt állapították meg, hogy azok közéleti vita során, közéleti szereplőket illetően tett olyan véleménynyilvánítások, melyek vékony ténybeli alappal rendelkeznek.

Az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV.18.) számú határozat [37] bekezdésében rögzítette, hogy a véleményszabadság oltalma alatt állnak az erős, túlzó jellegű kritikát megfogalmazó és polemikus stílusban megírt, ámde vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek is [EJEB, Dichand és mások kontra Ausztria, (29271/95), 2002. február 26., 52. bekezdés]. Ugyanakkor az EJEB mércéje szerint minél ha tározottabb, erősebb egy-egy értékítélet, annál szorosabb ténybeli kötődést kell mutatnia [EJEB, Pedersen és Baadsgraad kontra Dánia, (49017/99), 2004. december 17., 76. bekezdés]. Emellett az Egyezményben garantált véleménynyilvánítás szabadsága már nem oltalmazza azokat a közléseket, amelyek célja önmagában a másik bántása, megalázása vagy a közügyekkel össze nem függő, öncélú támadása, megsértése [EJEB, Skałka kontra Lengyelország, (43425/98), 2003. május 27., 34. bekezdés]. Az Alkotmánybíróság a 3052/2022. (II. 11.) AB határozat [58] bekezdésében ugyanígy utalt arra, hogy a véleményszabadság oltalma alatt állnak az erős, túlzó jellegű kritikát megfogalmazó és polemikus stílusban megírt, ámde vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek is [EJEB Dichand és mások kontra Ausztria (29271/95), 2002. február 26., 52. bekezdés] azzal, hogy az Alkotmánybíróság maga is ezt a gyakorlatot követi. Az indítványozó álláspontja szerint azonban hiányzik annak a gyakorlatnak az alapjogi kimunkálása, ami azt hivatott elhatárolni, hogy mely tény minősülhet olyan "vékony" ténybeli alapnak, ami az értékítélet alapjogi védelmét eredményezheti.

Az indítványozónak a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásában a fentebb hivatkozottak szerint perdöntőnek bizonyult ugyanis az a körülmény, hogy a másodfokú bíróság és a Kúria megítélése szerint a perben sérelmezett közléseket azért illeti - egyéb körülmények vizsgálata mellett - jogi védelem, mert azok rendelkeznek azzal a vékony ténybeli alappal, ami a közlések értékítélet jellegét megalapozza és alátámasztja.

A perbeli esetben a jogerős ítélet [71] bekezdése ténybeli alapként a felperes korábbi újságírói tevékenységére, [REDACTED] polgármestert érintő cikkeire hivatkozik, míg a Kúria cizelláltabb álláspontja szerint ilyen vékony ténybeli alapnak minősül a pályázat kiírásának ténye, valamint az alperes által igazolt módon az a körülmény, hogy a felperes számos cikkben foglalkozott korábban az adott önkormányzat ügyeivel, a helyi parkolási rendszer működésével és annak anomáliáival, továbbá, hogy cikkeiben számos esetben megszólaltatta az akkor önkormányzati képviselőként működő jelenlegi polgármestert [40].

Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok a jóhírnevének védelmét szolgáló alapjogát sértve állapították meg, hogy az alperesi közlések olyan értékítéletek, amelyek rendelkeznek vékony ténybeli alappal, ezáltal jogi oltalomban részesülnek. Az indítványozó az alperesi cikkből ugyanis nem azt a találgatás-halmazt sérelmezte, hogy ő lesz-e a helyi lap új főszerkesztője vagy sem, hanem azt, hogy abból a találgatásból, hogy ő lesz-e a helyi lap új főszerkesztője, az alperes eljutott abba a következő fázisba, hogy megállapította, azért lesz az indítványozó az új főszerkesztő, azért eleve neki írták ki a pályázatot és "mentek biztosra" a pályázatokat elbíráló személyek kiválasztásával, mert [REDACTED] így fizeti meg az eddigi és jövőbeni munkásságát, szolgálatait, azaz hogy (az alperes szerint) az indítványozó felperes [REDACTED] érdekeit szolgálva írja a cikkeit múltban és jelenben egyaránt. Az alperes tehát nem egyebet fogalmazott meg az indítványozóval kapcsolatban, mint hogy lefizetett újságíró, ami egy újságírót illetően szakmailag nyilvánvalóan az egyik legsúlyosabb sértés, ami munkájával, hivatásának gyakorlásával szemben megfogalmazódhat.

A Fővárosi Ítéletábla jogerős ítélete és a Kúria felülvizsgálati ítélete álláspontja szerint a 2020-ban született alperesi cikkben megfogalmazott azon közlés, hogy az indítványozó [REDACTED] polgármester le-, ki-, és megfizeti egy olyan főszerkesztői pozícióval, amit az indítványozó felperes meg sem pályázott, jogi védelmet élvezhet azért, mert rendelkezik azzal a vékony ténybeli alappal, hogy az indítványozó 2016-ban és 2017-ben cikkeket írt a [REDACTED] önkormányzatot érintő anomáliákról, így többek között a parkolási rendszer hiányosságairól, mely cikkeiben [REDACTED] akkor még csupán helyi önkormányzati képviselőként mint informátor jelent meg. A Kúria ilyen vékony ténybeli alapként jelöli meg azt a tényt is, hogy pályázatot írtak ki a helyi újság főszerkesztői pozíciójára, amin az indítványozó nem indult el, tehát a pályázat kiírása az indítványozó vonatkozásában nem is értelmezhető alapul szolgáló tényként.

Az indítványozó álláspontja szerint egy olyan súlyos közlés jogszerű megtételéhez, miszerint ő egy bértollnok, egy lefizetett újságíró, nem fogadható el vékony ténybeli alapként az, hogy évekkel a

sérelmes cikk megjelenése előtt az indítványozó írt olyan cikkeket, amiben [REDACTED] informatorként, forrásként szerepelt. Ténybeli alap hiányában pedig önmagában az, hogy [REDACTED] Önkormányzata meghirdetett egy főszerkesztői pozíciót, amit az indítványozó nem pályázott meg, a sérelmes alperesi közlések (ti. zsíros állással fizeti ki [REDACTED] az indítványozót, hogy az indítványozó személyében már azelőtt megtalálták az új főszerkesztőt, mielőtt kiírták a pályázatot, hogy folytatódik az indítványozónak a kifizetése [REDACTED], hogy ezzel a médiavezetői állással fizethetik ki az eddigi és jövőbeli szolgálataiért, hogy az indítványozó megszolgált a jutalmat, valamint hogy [REDACTED] az indítványozó főnöke) nem minősíthetők véleménynyilvánításnak, így jogi védelmet sem élveznek.

Mindezen szempontok alapján az indítványozó álláspontja szerint alkotmányjogi jelentőséggel bíró kérdés annak körülhatárolása, hogy melyek lehetnek azok a tények, amelyek még beférnek a vékony ténybeli alap kategóriába és melyek azok, amik már kívül esnek azon.

Az indítványozó álláspontja szerint a perbeli esetben a 2016-os, 2017-es cikksorozata és a pályázat kiírása vékony ténybeli alapként nem legitimálhatja az alperesi közléseket, különös tekintettel az EJEB fentebb hivatkozott mércéjére is, miszerint minél határozottabb, erősebb egy-egy értékítélet, annál szorosabb ténybeli kötődést kell mutatnia, így a jogerős ítélet és a Kúria ítélete az indítványozó alapjogába ütköző módon állította előtérbe a sajtó-, és a véleménynyilvánítás szabadságát az indítványozó jóhírnév védelméhez fűződő alapjogával szemben és sértette meg ezzel az indítványozó jóhírnévhez fűződő jogát.

b) az újságíró eljárásának vizsgálata a sajtószabadság alapjogának gyakorlása során

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanágának (tudatosan hamis közlés) vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta” {ABH 1994, 219, 231; az Alaptörvény hatálybalépését követően is irányadónak tekintette például: 3100/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [32]}.

A már hivatkozott 3052/2022. (II. 11.) AB határozat [67] bekezdése szerint azt, hogy az információ terjesztő személyt mikor lehet olyannak tekinteni, mint aki az információ valótlan vagy félrevezető mivoltának tudatában van, vagy az adott helyzetben elvárható gondosság nélkül járt el, a szabad tájékoztatást támogató tartalommal kell értelmezni. A sajtószertől elvárható magatartás mindenekelőtt a közölt információk valóságának ellenőrzésére vonatkozik. A média kötelezettsége abban áll, hogy a tőle szakmai szabályai alapján elvárható körültekintéssel felderítse a nyilvánosságra hozandó hírek, beszámolók, elemzések valóságtartalmát, és a megállapított információkról a nyilvánosságot – a megtévesztést nélkülöző szerkesztéssel – tájékoztassa. Az elvárható gondosság követelménye ugyanakkor nem értelmezhető úgy, hogy az a sajtót az egyébként alátámasztott tények és összefüggések valóságghú közlésétől elzárja {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [29]}.

A [68] bekezdés értelmében ezzel együtt a sajtó tájékoztató tevékenységének szabadsága sem korlátlan, hanem más alapvető jogok vagy alkotmányos értékek érvényesülése érdekében kötelezettségekkel terhelt {lásd: 1/2007. (I. 18.) AB határozat, illetve 3096/2014. (IV. 11.) AB határozat; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [22] is}. A sajtószabadság gyakorlása önmagában nem terjed ki a valótlanságok közzétételére, sőt az újságírók egyik fő felelőssége éppen a közölt hírek, információk hitelességének ellenőrzése. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a valótlan tényállításokért viselt felelősség kérdése minden esetben azonos szempontok szerint lenne megítélhető, és e körben ne lenne szükség alkotmányossági megfontolások mérlegelésére.

Rögzíti továbbá az Alkotmánybíróság ([69]), hogy az Alkotmánybíróság már többször hangsúlyozta, hogy „a bíróságoknak az eléjük vitt jogvita elbírálása során a sajtószabadság megfelelő alkotmányos védelme érdekében a tudósítással érintett helyzet teljességét kell megvizsgálniuk” {lásd: 3/2017. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [24]; legutóbb például: 3466/2020. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [46]}. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a közéleti szereplők kijelentéseit közvetítő sajtónak a

valótlan tényállításokért fennálló felelőssége más mérce szerint ítélendő meg ahhoz képest, amikor a szerkesztők és újságírók pusztán saját elképzeléseik és előzetes döntéseik mentén határozzák meg a médiatartalmat. Ilyenkor ugyanis a sajtó működésének fókuszában nem a közvita saját érvekkel való gazdagítása és befolyásolása, hanem a társadalmi tanácskozásban résztvevő többi szereplő megnyilvánulásainak naprakész és hiteles becsatornázása áll {3466/2020. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [46]}.

A fenti alkotmányjogi szempontú joggyakorlat bemutatását követően az alkotmányjogi panasszal érintett esetben az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria a sajtószervtől elvárható gondosság követelményének érvényesülését a perbeli esetben nem vizsgálta kellő alapossgal. A Fővárosi Ítéltábla ítéletének indokolásában mindössze arra utalt, hogy a felperes azt az állítását, hogy a cikk megjelenésekor az alperesnek tudomása volt arról, hogy a felperes nem indult a pályázaton, semmivel nem támasztotta alá és arra a peradatokból sem lehetett következtetni [74]. A Kúria ítélete pedig azt rögzíti, hogy önmagában az, hogy a cikk szerzője a cikk megírását megelőzően nem kereste meg a felperest, illetve nem érdeklődött arról, hogy a felperes a pályázaton ténylegesen indult-e, sajtóetikai kérdéseket felvet ugyan, de nem zárja el a szerzőt véleménye kifejtésének lehetőségétől [43].

Egyik bíróság sem vizsgálta, hogy az alperesi újságírótól elvárható lett-e volna, hogy mielőtt (az eljáró bíróságok megítélése szerint) azzal az éles kritikával illeti az indítványozót, hogy kifejezetten neki írtak ki egy főszerkesztői pozícióra pályázatot kifejezetten azért, hogy így fizessék ki a szolgálatait, megkeresse a témában akár az Önkormányzatot, akár az indítványozót és érdeklődjön, hogy a pályázat kiírásán túlmenően létezik-e bármilyen ténybeli alapja az írásának vagy sem. Az eljáró bíróságok azt a körülményt is elmulasztották értékelni, hogy az alperesi újságíró annak tudatában is fenntartotta cikkbeli "véleményét", hogy elfogadta [REDACTED] tájékoztatását, miszerint az indítványozó semmilyen formában nem érintett a főszerkesztői pályázatban, a cikkben nem közölt frissítést, nem tette közzé sem az indítványozó, sem az Önkormányzat álláspontját. Ennek tükrében pedig megkérdőjelezhető, ezáltal vizsgálendő körülmény lett volna a sajtó felelőssége szempontjából az is, hogy az újságírója jóhiszeműen járt-e el, az olvasói tájékoztatása, véleményformálás volt-e a célja, vagy pusztán az indítványozó újságírói minőségében történő lejáratása.

Sem a sajtószabadság, sem a véleménynyilvánítás szabadsága nem gyakorolható korlátlanul, nem szolgálhat alapot valótlan információk közlésére és olyan vélemények kifejtésére, terjesztésére, amelyek minden alapot nélkülözve más személy szakmai megítélését, jóhírnevét súlyosan hátrányosan érinti, ezért, ugyan a sajtó közölhet véleményt anélkül, hogy előzetesen megkeresné cikkének érintettjeit vagy utólag korrigálná a tévedését, de ebben az esetben közlése kapcsán nem élvezhet jogi védelmet. Az indítványozó álláspontja szerint az alperesi újságíró akkor járt volna el a kellő gondossággal, ha cikke megjelenése előtt megkeresi is figyelembe is veszi akár az indítványozó, akár az Önkormányzat választát, ennek hiányában pedig még mindig lett volna lehetősége utólagos korrekcióra, amely lehetőséggel az alperes szintén nem élt, így vitatható, hogy az alperes a tőle elvárható gondosságot tanúsította-e, ami a sérelmes közlések súlyára való tekintettel fokozottan elvárható lett volna.

Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságoknak a fenti szempontokat is vizsgálniuk és értékelniük kellett volna az Alkotmánybíróság fentebb hivatkozott iránymutatásai figyelembevételével. Ennek hiányában az ítéletek azáltal, hogy a felróhatóságot, tőle elvárható magatartás polgári jogi követelményének megtartását nem vizsgálva állapították meg a sajtó-és vélemény szabadság elsőbbségét az indítványozó jóhírnév védelméhez fűződő alapjogával szemben, az Alaptörvénybe ütköznek.

IV. Kifejezett kérelem az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára

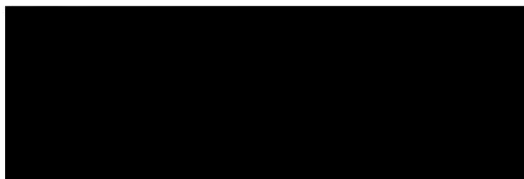
A fent kifejtettek tekintettel az indítványozó kéri a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Ítéltábla I.Pf.20.713/2021/4. számú, valamint a Kúria Pfv.IV.20.333/2022/4. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét megállapítani és az ítéleteket megsemmisíteni szíveskedjék.

V. Egyéb nyilatkozat

Az alkotmányjogi panasz nyilvánosságra hozatalához indítványozó hozzájárul azzal, hogy kéri a beadvány anonimizálását a nevére és lakóhelyére vonatkozóan.

Budapest, 2022. december 4.

Tisztelettel:

dr. Palatics Edit

ügyvéd

Mellékletek:

- jogi képviselő meghatalmazása
- indítványozó keresetlevele és annak mellékletei
- a Fővárosi Törvényszék ítélete
- a Fővárosi Ítéltábla ítélete
- indítványozó felülvizsgálati kérelme
- a Kúria ítélete